

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. liepos 27 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanauskaitės, susipažinusi su 2023 m. liepos 18 d. paduotu trečiojo asmens bendrovės „Krimer“ („Creamer“) Ltd kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 12 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Trečiasis asmuo kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2023 m. kovo 6 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 12 d. nutartį ir priimti naują sprendimą (nutartį) – panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 31 d. sprendimą atnaujintoje civilinėje byloje ir atmesti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) pareikšimą dėl ginčo lėšų pripažinimo bešeimininkėmis, įpareigojant VMI grąžinti jas trečiajam asmeniui. Kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu kasacijos pagrindu.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui. Taigi, kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, nustatytas CPK 346 straipsnyje, taip pat nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą, ir argumentuoti pagrįsti, kad šis teisės pažeidimas turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Trečiasis asmuo kasaciniame skunde nurodė šiuos argumentus:

1) teismų išvados padarytos netinkamai taikant Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.47 straipsnio 1 punktą, 4.57 straipsnio 1 ir 2 dalis. Pinigai negali būti pripažinti bešeimininkiu turtu, kadangi jų teisėta savininkė yra kasatorė, įgijusi nuosavybės teisę į juos 2014 m. rugsėjo 23–24 d., kai į jos banko sąskaitą pinigus pervedė Nigerijos bendrovės ir šią teisę išlaikė iki šiol. Teismų padarytos išvados, kad byloje nenustatyti fiziniai asmenys, inicijavę pinigų pervedimą į įmonių sąskaitas, neatitinka bylos duomenų. Pavedimas nebuvo sulaikytas bankų, nebuvo pripažintas neteisėtu, o 2014 m. rugsėjo 19 d. sutartis, pagal kurią pinigai buvo pervesti, nebuvo pripažinta niekine ar negaliojančia. Todėl nėra teisinio pagrindo neigti sandorius ir jais nesivadovauti. Bylos nagrinėjimo metu „Krimer“ („Creamer“) Ltd atstovas patvirtino teismui, kad yra matęs 2014 m. rugsėjo 19 d. ir 2014 m. rugsėjo 21 d. sutarčių originalus, todėl šios sutartys buvo pateiktos kartu su kasaciniu skundu per elektroninių paslaugų portalą, taip patvirtinant teikiamų dokumentų atitikimą originaliems dokumentams. Sakartvelo prokuratūra pripažino „Krimer“ („Creamer“) Ltd teisėta pinigų savininke;

2) teismų teiginiai, kad kasatorė buvo tik formali ginčo pinigų turėtoja, o ne tikroji savininkė, yra deklaratyvūs, nepagrįsti jokiais teisiniais argumentais. Kol 2014 m. rugsėjo 19 d. sutartis nėra pripažinta niekine ar negaliojančia, ji yra pakankamas pagrindas laikyti kasatorę teisėta pinigų savininke. Nors teismas nurodė, kad nenustatyti tikrieji asmenys, inicijavę pavedimus ir turėję galimybę toliau disponuoti sąskaitoje esančiais pinigais, jeigu operacijos nebūtų sustabdytos, pažymėtina, kad baudžiamosios bylos tyrimo Sakartvele metu tokie asmenys buvo nustatyti. Pinigus iš kasatorės banko sąskaitos į „Status Berater GmbH“ banko sąskaitą 2015 m. spalio 30 d. pervedė neteisėtai kasatorę užvaldę asmenys, kurių asmenybės neturi teisės reikšmės sprendžiant dėl pinigų priklausymo, nes šis pavedimas buvo neteisėtas sandoris, sudarytas dėl apgaulės, todėl laikytinas negaliojančiu;

3) nepatenkinus VMI reikalavimo dėl pinigų pripažinimo bešeimininkiais, VMI privalėtų juos grąžinti jų mokėtojai (kasatorei) kaip gavėjo negautą mokėjimą net ir nepareikškus negatorinio ieškinio. Pinigų sumos gavėja buvo „Status Berater GmbH“, tačiau pervesti į jos banko sąskaitą pinigai nebuvo jai įskaityti (buvo sulaikyti, po to areštuoti, perduoti saugoti ir administruoti VMI, kuri vėliau išskėlė šią bylą dėl jų pripažinimo bešeimininkiu turtu), taigi, ginčo mokėjimas nebuvo gautas Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 4 dalies prasme. „Status Berater GmbH“ yra likviduota nesant jos teisių ir pareigų perėmėjo, todėl mokėjimas objektyviai niekada negalės būti įvykdytas. Pagal Mokėjimų įstatymo nuostatas, negautas mokėjimas turi būti grąžintas mokėtojui;

4) teismas pažeidė CK 4.26 straipsnio 2 dalį, 4.34 straipsnio 1 dalį, 4.35 straipsnio 1 ir 3 dalis. Net jeigu kasatorė ir nebūtų pripažinta teisėta ginčo pinigų savininke, o būtų laikoma tarpininke, t. y. turinčia išvestinę valdymo teisę į ginčo pinigus, šie pinigai negali būti pripažinti bešeimininkiais, kadangi ji yra teisėta jų valdytoja ir sąžiningai įgyjėja. Įgydama pinigų kasatorė buvo įsitikinusi, kad niekas neturi daugiau teisių į pinigus nei ji. Kasatorė pinigus valdo teisėtai, kadangi nėra duomenų apie tai, kad ji pinigus būtų įgijusi neteisėtai. Pagal CK 4.35 straipsnio 3 dalį, net jei teismas laikytų kasatorę ne lėšų savininke, o valdytoja, valstybės (atstovaujamos VMI) įrodinėjamos aplinkybės, kad ginčo pinigų valdymas atsirado neteisėtai iš Nigerijos bendrovių, nėra pagrindas pripažinti, jog valstybė nepažeidė šių pinigų valdymo. Valstybė, apribodama kasatorės teisę į pinigus, pažeidė jos valdymo teisę. Jeigu valstybė mano, kad ji įgijo pinigus neteisėtu būdu, tam yra kiti specialūs teisiniai procesai. Sakartvelo generalinė prokuratūra aiškiai konstatavo pinigų gavimo teisėtumą, o Kauno apygardos prokuratūros pozicija, atkartota teismo, prieštarauja Sakartvelo generalinės prokuratūros išvadoms, kurios yra nepaneigtos;

5) teismas pažeidė CPK 185 straipsnio 1 dalį. VMI savo poziciją grindė iš esmės vienu rašytiniu įrodymu – prokuroro nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą. Teismas, cituodamas prokuroro nutarimą, nevertino, kad jis priimtas prokurorui nemačius sutarčių, pagrindžiančių pinigų pervedimą kasatorei ir paaškinančių susiklosčiusių sutartinių santykių esmę. Prokuroro nutarimas yra tik vienas iš byloje esančių rašytinių įrodymų, neturinčių prejudicinės galios, todėl jis negali būti suabsoliutinamas. Jame išsamiai neišnagrinėtos tirtos faktinės aplinkybės. Bendrovės „Status Berater GmbH“ pateikti dokumentai yra suklastoti, todėl negalėjo būti laikomi įrodymais

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, vertina, kad kasaciniame skunde nekeliamas teisės klausimų, atitinkančių CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Pažymėtina, kad kasaciniame skunde nepakanka nurodyti tik byloje keliamą teisės klausimą, tačiau yra reikalinga pagrįsti ypatingą jo svarbą vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Tačiau kasacinio skundo argumentai nepagrindžia, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas teisės normas, kad toks šių normų aiškinimas turi esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui ir galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktą).

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio ir 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Nepriėmus kasacinio skundo, grąžintinas už jį sumokėtas žyminis mokestis (CPK 350 straipsnio 4 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Atsisakyti priimti kasacinį skundą ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti advokatų profesinei bendrijai „Markevičius, Gerasiškinas ir partneriai“ (mokėtojo kodas 300556110) 55 (penkiasdešimt penkis) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. liepos 18 d. akcinės bendrovės SEB banko mokėjimo nurodymu Nr. 12731 už trečiąjį asmenį „Krimer“ („Creamer“) Ltd“.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Virgilijus Grabinskas

Jūratė Varanauskaitė